

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Грчка и Италија

— Сукоб због Епира и Јужне Албаније. —

Рђаво решено албанско питање почиње показивати рђаве последице. Одлуке Лондонске Амбасадорске Конференције односно Епира и Албаније демантоване су честим побунама и борбама у Епиру и Албанији. Ако сви знаци не варају, Европа ће, после пожара који ју је сада захватио, морати да коригира своје одлуке и односно Епира и односно Албаније.

На грчко-епирској граници, у последње време, владала је анархија. Епирским бегунцима привремена Зоографосова влада није хтела, и ако је могла, да обезбеди повратак на огњиште; лична и имовна безбедност у Епиру била је апсолутно незагарантована. Да би успоставила мир и ред на својој граници, грчка влада је, одазивајући се молби муслиманског и хришћанског становништва из Северног Епира, наредила да њена војска умаршира у два епирска округа и васпостави у њима своје власти.

Истовремено са уласком грчких трупа у Северни Епир, Италија је послала своја три ратна брода под Валону и, у многим градовима Јужне Албаније, развила је живу агитацију против грчког мешања у епирске сукобе.

У почетку вешто скриван, грчко-италијански ривалитет у питању Епира и Јужне Албаније почео је, од скора, да се обелодањује свом жестином. Италијанска штампа, нарочито полузванична, захтева од италијанске владе, да предузме заштитничку улогу над Албанијом т. ј. да италијанске трупе умарширају у Албанију и успоставе италијанске власти. Грчки листови, одговарајући италијанским, захтевају да грчка влада изврши: (1) окупацију оног дела Епира, који је, под притиском великих си-

ла, евакуисала после публикованог протокола Лондонске Амбасадорске Конференције, и (2) да својим бродовљем заштити јужну албанску обалу од давно спремљених италијанских изненађења — изненађења чије би остварење значило повреду животних интереса грчке краљевине.

Грчко-италијански ривалитет због Епира и Јужне Албаније постаје, сваком даном, све већи. После предузетих одлучних мера у Епиру од стране Грчке, могу, врло лако, доћи одлучне мере Италије у Јужној Албанији. И тако се може догодити да, поред великог европског пожара, искрсне један нов сукоб због Епира и Јужне Албаније.

Из бојне линије

Кратко и јасно

Чуо један војник, у бојној линији, мало неповољне гласове о својој жени, па јој пошље дописну каршу све лаконске садржине:

„Жено, не мешај се са шарковима!“

Огорчена што на отвореној карши изражава сумњу у њену верност, жена, шакоће на отвореној карши, од говори зједљиво мужу:

„Ниш' је теби до рата, ниши мени до шарша..“

Сензационо откриће

— Шта је са имањем Краља Карола? —

За живота краља Карола владало је мишљење, да је он један од најбогатијих краљева на свету. Рачунало се да има око пола милијарде.

При отварању његовог те-

стаментата увидело се, међутим, да се краљево имање цени свега на 50 милиона динара. То је изазвало мисао, да постоји други новац, који је склоњен у Немачку. И, заиста, почињу се јављати докази, да је покојни краљ чувао новац у Немачкој и да је оставио нарочити тестамент, који показује, да су интереси Румуније за живота краља Карола ишли паралелно с интересима Немачке.

Очекују се појединости тих открића, која ће бацити нову светлост на многе догађаје из скоре прошлости Румуније.

Револуција у Аустрији

— Устанак на све стране —

Према последњим телеграмима руском „Новом Времену“ из Рима, у Аустро-Угарској на све стране избијају побуне. У Босни и Херцеговини, Угарској, Хрватској, Славонији и Ердељу, сви људи који могу носити оружје, а нису позвати у војску, образовали су чете и одметли се од власти. У Загребу и Карловцу букнула је крвава револуција.

У војсци је дисциплина спала на нулу; убиства официра све су чешћа. Тако исто и међу Словенима матровима на флоти осетило се живо кретање.

По арнаутски

— Немци злоупотребљавају беле заставе —

Један Белгијанац, који је преживео опсаду фора Лонсена, најјачег лијешког утврђења у коме се затворио генерал Леман, прича ову појединост из опсаде Лијежа, која показује каквим се све сретвима Немци служе при ратовању.

„Немци никако нису могли

да пронађу место, где се налази купола утврђења. Онда они пошљу парламентарара, који је почео давати сигнале огромном белом заставом, чим се приближио утврђењу.

Парламентар је убијен, али одмах затим немачке гранате почеле су падати на Куполу. Фор је био разрушен и генерал Леман пао је у ропство“.

„Црне краве“

— Најновија врста немачке шпијунске —

Француски војници су често примећивали на сеоским путовима и кућања неке цртеже, који су представљали краву или другу коју домаћу животињу, час мању, час већу. Цртежи су били израђени доста невешто, али увек масним плајвазом и у опште тако да су се тешко могли избрисати.

Али се показало, да су те слике, по изгледу цртане децом, цртали немачки шпијунци, којих у Француској има врло много. Мала крава значи да пут није јако брањен; крава средње величине, да се у близини налазе већи одреди савезничке војске; а велика крава значи да се у близини налази неко утврђење. Оријентисање било је допуњено тиме, што је њушка краве била увек окренута на ону страну, где се налазило место опасно за Немце. Крава, која је подигла главу у вис, служила је Немцима као опомена да се чувају.

Сада француска војска, пролазећи поред плотова и зидова, брижљиво уништава „црне краве“.

Јуначни краљ

— Белгиски краљевски пар на бојишту —

Ретко да је који краљ доживео, да буде тако популаран као краљ Алберт. За ту своју популарност има да захвали својој држави, које је заиста витешко.

Краљ Алберт успешно је извео сједињавање своје војске са француском и енглеском. Кад је при-

спео у тај град, општински савет позвао га је на свечан ручак, али је краљ то одбио и ручао са краљицом у биваку међу војницима. Краљица подноси све ратне тежбе.

Кад на бојишту настане мало затишје, краљ и краљица односе својим војницима, који су у рововима, дувана и друге ситнице, а кад је хладније време дају им коњака. Војска их просто обожава.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 17. октобра.

На нашем ратишту није било значајнијих промена.

Званични немачки извештаји признају немачке неуспехе како на француском, тако и на руском бојишту. Борбе између Њепора и Димида настављају се све жешће. Белгиске трупе, које се боре на том делу, добиле су помоћ.

У руској Пољској Немци и Аустројанци отступају непрестано. Руси уводе у борбу огроман број свежих трупа, тако да је победа потпуно сигурна. Извршено је неколико веома важних стратешких операција, чији ће се резултати ускоро видети.

Стање је повољно по савезнике.

Са Босфора

— Турски престолонаследник против министра војног —

Вршљање Немаца по Турској уз припомоћ Енвер-паше изазвало је међу разборитијим турским државницима велико негодовање. Као одговор на немачко господарство турском престоницом, султан је поставио за главно-командујућег војске и флоте престолонаследника Јусуф-Изедина. Овај корак султанов поразио је Немце и њиховог протектора Енвера. Они на све стране пуштају гласове, да ће убрзо свршити са својим противницима. Према ца-

У Италији

— Цела Италија тражи рат. — Какав изгледа Рим у дане европског рата? — Држање штампе и политичких група. —

Римски дописник руског листа „Утро Росији“, Н. Катанео, послао је своје листу овај занимљив допис:

„Ремска катедрала више не постоји. Она је срушена гранатама. Цео свет је потресен од ужаса, него је потавнело.“

„Та одакле долазе ти варвари, који на тако страشان начин ожалаштују не само Француску, но и цели свет?“

„Мир се мора појавити и викнути: — Доста! Немачка и Аустрија морају се уништити, династије Хоенцолерна и Хабзбурговаца морају се збацити с престола.“

Ово је кратак извод из једног уводног чланка с о ц и ј а л и с-

т и ч к о г листа „Лаворо“. Нема боље карактеристике за распаљење огромне већине Италијана! — Овде све кипи негодовањем против Немаца, на сваком кораку сусрећемо дубоку мржњу према онима, који су Европу упропастили ужасима нечовечног, невиђеног рата.

Ово негодовање, ова мржња испољавају се сваком даном приликом. Она је здружила све, она је учинила, да реакционар националиста стуже руку анархо-синдикалистима, она је у један ред ставила социјалиста-реформиста са републиканцем.

На сваком се кораку виђају поражavajuће сцене. Ево једног старог крезубог Мацинијевца, чије име заузима прво место у летописима епохе препорођаја Италије. Он се доукао до кафане „Арагно“ да би руском новинару предао прокламацију, у којој се благодари Русији за ослобођење Пољске и позива да се уништи немачки деспотизам. — Он — не-

помирљиви непријатељ свега што је препрека на путу ка социјалној републици — сад је готов да више из свег грла: „Живела Русија!“

Ево познатог револуционарног синдикалиста де Амбриса — идол талијанског сељака, — где држи говор о неопходности рата.

Марија Рижер — анархисткиња, која никако не напушта затворе чак ни у слободољубивој Италији, а која је позната својим архи-претераним убеђењима — позива на митингу да се иде на уљетаче — Немце!

Карте су се измешале. Вођа реакционарног национализма Енрико Корadini добија аплаузе крајње левице својим позивом: „Напред, Италијо, — у свој рат!“ Анархисткињи Рижер бесно тапше крајња десница.

Митинге замењују демонстрације, а демонстрације митинзи.

Рим, престоница Италије, у току једне недеље видео је три демонстрације! Најпре су се римски грађани појавили обазриво,

нерешено, затим су демонстрације узеле маха, и 20. септембра већ је 70,000 душа корачало улицама, снажно изјављујући своју тврду намеру, да узму пушке у руке и почну тући Аустријанца и Немца.

Ово је био редак и дирљив приказ. Напред је ишла група Тријентинаца и Тршћана, који су носили заставе трију иредентских покрајина полуразвијене у знак жалости, а за њима су ношене заставе свих удружења и партија Италије.

Гомила се заустављала пред енглеским посланством, тражећи да се изнесе енглеска застава; кад са ова појавила све су се заставе пред њом спустиле. Народ је поздрављао Русију и дуго и ватрено тапшао Белгијанцима.

Осећао се огроман идеалистички занос, велики, ретко виђени полет.

Чак су се и аргуси предавали расположењу, чак се и они придружили заставима итало-аустријских провинција. О војсци не тре-

ба ни говорити. Ја сам лично видео, како су се војнички кордони раздвојили да пропусте гомилу, која је викала: „Живела војска!“

Ови испади, ови шумни изрази заједничке народне воље почињу се формулисати у партиским резолуцијама. Најпре су се појавили социјалисти-реформисти с резолуцијом, која је тражила да се ступи у рат. Потом су проговорили радикали, изражавајући увереност, да ће се оружана неутралност заменити оружаном акцијом. И напослетку, данас чак и леберали, ови октобрини италијанског народа, на скупу у Милану изјавили су: „Размотривши положај Италије, либерали сматрају да је ступање у рат преко потребно зато, да би се једном за свагда свршило са Јадранским питањем и да би се добила хегемонија Италије у том мору.“

Позиције присталица рата сваког су дана све веће, а број поборника неутралности све је мањи. Чак је и главна ложа Слобод-

риградским обичајима, отров и револвер имаће реч. Престононаследника чува гарда састављена од њему верних официра.

Из Једрена је премештена за Цариград она дивизија, која се недавно побунила про-

тив Немаца. Влада ће се осло- нити на њу; Енвер паша је отишао у Једрене да тамо придобије војску за своју неизбегну борбу са Јусуф-Изе- дином.

Очекују се крвави догађаји у Цариграду.

Пред руско-турским ратом

— Турски бродови бомбардују Теодосију. — Олет „Хамидија“! — Потопљена два руска брода. — Турско-руски рат је неизбежан —

Петроград, 16. октобра

Од 9 и по до 10 и по часова изјутра једна турска крстарица са три оцака бомбардовала је станицу и варош Теодосију. Гранате су оштетиле катедралу, грчку цркву, докове, мало пристаниште, један је војник рањен, филијала Руске Банке за спољашњу трговину запаљена је. У 10 и по сахати крстарица се удаљила у југо-западном правцу.

Петроград, 16. октобар

Крстарица „Хамидија“ појавила се пред Новоросијским, тражећи предају вароши, а тако исто да јој се предаду и све државне финансијске установе. У случају одбијања претила је, да ће бомбардовати варош. Турски официри, који су били изашли на суво и турски конзул, похватани су. Турска крстарица отисла се на пучину.

Петроград, 16. октобра

Код куле светиље „Патин“, један руски параброд, који припада руском друштву „Јалта“ долазећи од Кавказа, наишао је на торпед који је разбацила крстарица „Гебен“ и потонуо је. Посада и путници спасени су.

Параброд „Костен“ који је био послат у помоћ наишао је на два торпеда и потонуо је. Велики део посаде подавио се.

*

Према овим телеграмима, као и према вестима које су последњих дана стизале из Цариграда и Петрограда, види се, да је самовоља авантуристичног германфила Енвер паше победила увиђавност турских државника и официра. Чак ни сам престолонаследник Јусуф Изеден, који је пре неколико дана постављен за главнокомандујућег турске војске да би сузбио свемоћни утицај немачких официра, није успео да Турску сачува од луде авантуре у коју је бацио пустоловни министар војни. Ако већ није објављен рат Турске против Русије биће објављен данас или сутра. У осталом, непријатељства су, као што се из данашњих телеграма види, отпочела.

них Зидара, чији су чланови врбовани из свих народних класа и који играју огромну улогу у политици Италије, послала свима ложама циркулар, у којима позива „браћу — камењаре“ да буду у првим редовима, кад наступи час самопожртвовања и моли их, да уједине све партије, да би земља могла снажно са поуздањем бранити своје интересе.

Само је партија „званичних социјалиста“ предложила да се чува неутралност. Али се њен глас слабо чује. Слабо зато, што многи њени чланови нису сагласни са предлогом. Слабо зато, што се и сами писци манифеста ограничавају на „предлог“ и уздржавају од тога да прибегну одлучним мерама да раде против рата. Они протестују и ради принципа, али су срцем, како су ми рекли многи видни социјалисти на страни Тројног Споразума; душом и осећањем многи од њих се ни у чему не разликују од већине Италијана. Они хоће да задрже

Италију, јер се боје, да национални занос не уништи класну разлику, али они ипак осећају са Француском.

Додуше, влада за сада не показује никакве намере да заврши са неутралношћу. И чак напротив, она растура циркуларе о том, како је Италија сада необично мирна земља, у којој се слободно могу кретати странци. И њено спокојство може човека навести да помишља како су бесплодне и неозбиљне народне манифестације.

Али у ствари сада је мало људи, који верују у озбиљну могућност чувања неутралности. Погледајте штампу и ви ћете у њој прочитати све друго само не потврду таквих циркулара.

Социјалистички „Лаворо“ отворено говори „да се прво треба ослободити садашњег министра спољних послова“. Лист не верује да су могући и да постоје такви формулари и налази, да ако се министар спољних послова остави

С француског бојишта

— Сви немачки напади, на свима фронтима француског бојишта, успешно су одојени. — Немци су претрпели огромне губитке. —

Париз, 15. октобра. Службено Преко целог јучерашњег дана напади Немаца у целом крају између Њепора и Араса нису били тако жестоки. Свуда смо одржали наше позиције и напредовали смо на северу и југу од Ипра. Исто тако нешто смо напредовали и између Камбреја, на југо-истоку од Ла Басе и Араса. Тврди се, да су Немци имали много губитака у погинулим, рањеним и заробљеним војницима.

На северном крају, на десној обали реке Ена, Немци су преко ноћ покушали жестоку офанзиву, али су свуда били одбијени. Наше трупе настављају напредовање у шумама између Апрамона и Сен Мијела, као год и у шумама Лепрет.

Париз, 16. октобра. Службено. Два ноћна напада, које је непријатељ предузео у пределу Димида, одбијена су. Изгледа да је напор Немаца на фронту Њепор — Димид сломијен. Наша офанзива наставља се на северу од Ипра. Нешто мало напредовали смо између Ла Басе и Ленса.

На осталим фронтима нема ништа важно да се забележи.

Париз, 16. октобра.

Према последњим вестима у приморју се наставља огорчена борба. Немци су седам пута прешли канал реке Изера, али су свуда одбијени.

Болнице у Брислу и у Остенди препуне су немачких рањеника. Немци су претрпели врло велике губитке.

ТЕЛЕГРАМИ

— Поенкаре на бојишту —
ПАРИЗ, 16. окт. — Председник Републике поново је отишао на бојиште.

Повољна ситуација

ПАРИЗ, 16. окт. — Фалијер изјавио је једном уреднику „Журнала“, да ће рат бити врло дуг. — Листови једнодушно изјављују да је ситуација савезника изврсна, док ситуација Немаца постаје све неповољнија.

Потонули бродови

ПАРИЗ, 16. окт. — Два енглеска парна брода наишавши на мину потонула су у Северном Мору.

на свом месту, то ће бити доказ за крајњи морални пад земље.

Треба рећи, да је „Лаворо“ усамљен у својој оштрој оцени. Већина јавних органа признаје Сан Ђулијану и велики патриотизам и таленат и вредност. Али се и та већина чуди том циркулару.

Они до душе неће да настану на томе, да се рат одмах објави; они признају, да само влада има све податке за решење тог питања. Али они се заједно са утицајним „Коријере дела Сера“ боје и исказују бојазан, да се положи Италије из дана у дан све више погоршава и говоре да ће свом снагом подржавати владу, само ако се рат објави.

„Коријере дела Сера“ посвећује питању о неутралности велики чланак и изводи закључак да ова постаје штетна. А „Коријере дела Сера“ јесте један од најутицајнијих и најуздржљивијих органа штампе.

Укратко, судећи по свему, рат

Са нашег ратишта

НА ГУЧЕВУ, БОРАЊИ И ЈАГОДЊИ

Ваљево, 17. октобра

Петнаестог октобра на Гучеву, Борањи и Јагодњи водиле су се целог дана борбе у којима смо на појединим тачкама имали успехе.

На осталим фронтима није се десило ништа значајније.

УНИШТЕН ВОЗ

Ваљево, 13. октобра

Ноћу између 15. и 16. октобра једна коњичка патрола у извиђању код села Бежаније, код Земуна, препала је један непријатељски воз и бомбама га уништила.

ПОСЛЕ БОРБИ У БОСНИ

Ваљево, 17. октобра

У борбама које су наше трупе имале последњих дана у Босни, заробљено је колико се до сада зна 470 непријатељских војника, један виши и 4 нижа официра и два кадеша.

Већина је ових војника из 22. и 79. пука.

Црно Брдо

Позиција на којој су Аустријанци завијени у црно (Из „Ратног Дневника“)

Као једна огромна трпеза између две плодне долине, оно се пружа између Дрине и Јадра, посејано лепим селима, обрасло ниском шумом и високим житом. — Његова падина према Јадру је блага и питома; али према Дрини, оно је суморно и стрмено, и црно својим камењарима и шумом од крљавих јасенића и тужних црнограба. Према њему се, у Босни, пружају у недоглед брежуљци и висоравни. Са тих падина оно, плодно и питома, изгледа црно и загонетно.

То је Гучево, висока стража поред Дрине.

Прешавши по други пут на наше земљиште, Аустријанци су и на Гучево ударили свом жестином; али докле су, много јужније, са прелаза код Црнче, задрли дубоко у планине, потискујући наша слаба одељења, пред њим су се брзо зауставили, као пред браном бујица. И док су масе плавиле Борању и Јагодњу, оно је брзо испливало изнад људи и затворило јадарску долину. — Скоро два месеца ломиле су се о њега непријатељске навале. И

сад оно стоји као Арарат у сред потопа.

Последње своје напоре на Гучеву прикупили су Аустријанци почев од 1. октобра, кад се у њиховом генералштабу увидело да је пут преко Борање и Јагодње непроходан. Али су њихови напади тада тако дочекани, да су се камењари обојили крвљу и шуме засејале лешевима. Само једнога дана нађено је, од једне јаруге до друге, 800 погинулих. И Гучево је, крваво, и даље остало на стражи.

Упорно као љут камен који га покрива, пркосно као стрма падина која га од Дрине одваја, оно је постало поприштем тајанствених легенди и јазбином тајанствених сила. Са падине Романије, аустријски војник гледа у њега као у црну орлушину, која заштитнички шири крила над Србијом и чека своју жртву. Његова мрачна репутација се толико упила у аустријске душе, да га Аустријанци називају Црним Брдом...

Аустријски војници, који су последњих дана заробљени, при-

се још дуго чекати, али не треба сумњати, да ће рата ипак бити.

† Цета

— Пешадијски мајор Драгутин Ц. Ђорђевић. —

И опет један од оних, чије ће име поколења са поносом помињати!.. И опет један од оних великих, који ће ући у вазда зелен венац вековечне славе Србинове, показујући крваву, часну стазу, којом хероји Србије морају проћи!.. И опет један од оних сиљних, непоколебљивих и неустрашимих, који је својом јуначком смрти доказао љубав према својој Отаџбини, коју је свим жаром и пламом своје млађане, веселе, живихне душе љубио, волео, који је био уверен из дна свога племенитог срца у част и понос Србије, у коначну победу српскога оружја!.. И опет један од оних, који

чају колико их је Гучево стало напора и страдања. Два заробљеника из 78. пука кажу да је њихов пук два пута добијао наредбу за напад на коту 708, али да су оба пута напад одложили због магле. И војници су се молили Богу да непрестано пада киша и буде магла, само да се не би ишло напред. Али је наредба за напад покрај свега тога дошла. „Било нам је тада — прича један бегунац опет из 78. пука — као да нам је немо нож у срце забо!“

Тада је настала чувена погибија од 1. и 2. октобра. Два бегунца из 28. пука, који су се предали 1. октобра, веле, да је при нападу на коту 708 највећи број војника изгинуо од пешадијске и митраљеске ватре. „Оно што је остало — кажу они — делом је бомбама потучено, а делом се разбегло“. Друга два војника из истог пука, позивајући се на сведочанство још друге тројице, овано описују, својим оскудним језиком, страшан дан на Црном Брду: „Било је то око 2 часа по подне. Ми смо наступали не наилазећи на велики отпор; али када смо дошли на 100 корака од наших ровова, дочекани смо врло јаком пешадијском и митраљеском ватром. Стрелачки stroj наже назад, и повуче остале редове за собом, и сви прснуше куд који... Ми смо се одједанпут нашли пред вашим војницима, и тако смо се предали.“

Заробљеници сви једнодушно тврде, да су аустријски губитци били тада огромни. И сви, у место Гучева, помињу Црно Брдо.

Два заробљеника из 27. домобранског пука причају, да је само њихова чета, за једно после подне, изгубила 50 људи...

Овлашћени смо изјавити да је г. Савински долазио у Ниш само као туриста и да никакви преговори ни званични ни незванични нису вођени о каквим конвенцијама.

Бугарски дезертери

Једанаестог овог мес. побегла су на нашу територију преко границе у близини Криве Паланке два бугарска војника.

Дезертери су изјавили да су побегли због злостављања од стране официра.

Уредба о трговачким школама

Потписан је указ о изменама и допунама уредбе о трговачким школама у новослобођеним крајевима. Нове измене предвиђају: да Министар Народне Привреде одређује план наука и вештина у трговачким школама и распоред предмета; плате наставника трговачких школа равне су платама наставника средњих школа.

Добровољцима

„Многи непрестано изјављују жељу и траже да се уврсте у добровољце који би се борили са оперативном војском на ратишту. Сад се њиховој жељи може одазвати и може им се дати прилика да то постигну. Нека се обрате најближој пуковској команди, где ће добити детаљна обавештења.“

Они који имају мање од пуних 18 година неће се примити у добровољце. Остали ће се примити ако испуњавају постављене услове.

Добровољци ће добити храну, одело, обућу и 1 динар дневно.“

Учитељи за Нову Србију

Министарство Просвете, како сазнајемо, донело је одлуку, да се изврши број млађих учитеља из старих граница упуту привремено на рад по школама у Новој Србији.

Пример за углед

Војници из 2 чете, IV батаљона, VII пука I позива прикупили су међу собом суму од 110 динара и послали је Црвеном Крсту као свој прилог у место помена својим изгинулим друговима на дан 15. септембра.

Друштво Црвеног Крста изјављује своју дубоку захвалност племенитим борцима из VII пука.

Отворен упис

Савез Добровољаца Краљевине Србије у Београду уписује добровољце. Сви они који би желели да се боре са оперативном војском на ратишту, нека дођу ради уписа у стан Савеза „Златни Топ“ од 8 до 12 пре подне и од 2 до 4 по подне.

За наше рањенике

Г-ђа Јелена Марковић, председница Кола Српских Сестара, отпутовала је у унутрашњост, да раздаје веш за рањенике по тамошњим болницама.

Госпођа ће прво обићи Крагујевац, Ваљево и Крушевац.

ВОЈНИ ПОЗИВ

— Тиче се младића рођених у 1894. години —

Сви младићи рођени у 1894. год., осим оних који, по закону, имају права на служење ђачког рока, позивају се да се одмах а најдаље до 25. овог месеца неизоставно јаве војном одељењу београдске општине ради извесног саопштења.

Од суда општине града Београда 15. октобра 1914. год. ВВр. 2.190 у Београду.

Из писама интернираних

— Где су и како су наши поданици интернирани у Аустро-Угарској —

Војин Стојиљковић, мајор моли да се извести г-ђа Христина Милосављевић, у Нишу, Јеронимова ул. 5, да се он налази као ратни заробљеник у Eszterdam-Tabor Kenyermezömajer, Ungarn, и да је здрав.

Драгиша Ковачевић, мајор моли извести његовог оца Радомира Вуковића, пуковника у Ваљево, да се он налази као ратни заробљеник у Eszterdam-Tabor Kenyermezömajer, и да је здрав.

Јован Стојановић, капетан, моли да се извести г-ђа Ружа Антонијевић у Зајечару да се он налази као ратни заробљеник у Eszterdam-Tabor Kenyermezömajer, Ungarn.

Будимир Симић, редов, моли да се извести његов ујак Радисав Матејић у Јагодини, да је здрав, и налази се као ратни заробљеник у Eszterdam-Tabor Kenyermezömajer, Ungarn.

Г-ђа Ружа Стојановић, супруга пуковника Стојановића јавља да се налази у највећим материјалним неприликама. Моли, да се о томе извести њен муж, или госпођа Чедо Стојановића, судије у Лесковцу.

Рудолф Фелдман, трговац соб-

ног намештаја из Београда, био је на лечењу у Франценсбадену, где га је рат затекао. Сад се налази интерниран у Егеру у толико да не може напуштати то место. Остао је потпуно без средстава и без одела. Његова је адреса: Eger, Schmerlingerstrasse 19. Матер своју испратио је у Беч, и она се налази тамо, (X Ropelstrasse 9 I 13.) такође у највећој оскудици. Моли да се извести његова браћа: Вили и Жиго Фелдман, као и његов шурак Моша Пинто, и да му одмах пошаљу хиљаду круна.

Кроз Београд

— Репортерске белешке. —

ДАРЕЖЉИВ ЧОВЕК.

Посматрао сам једно по подне за време бомбардовања сцену, која не би требала да остане незабележена у низу ових мојих белешака.

К. београдски трговац, што не кажу човек старог нова, доста познат са свога богатства, а још више са свога тврдичлука, дошао у једну омању кафаницу и поручио кафу. Седи крај прозора, савија цигарету и очекује док му се скува кафа, кад одједном загрме отуда са Бежаније, као да се небо проломи и чу се оно страш-

но — фију...у...у... Кафеџија тек што је задремао, скочи и онако бунован одреза нешто на рачун аустријске артиљерије — што ни поред све добре воље нисам могао забележити а газда К. се узврполи на столицу. У том му дечко донесе врућу кафу. И таман да принесе шољу уснама кад се и по други пут разлиже злокобно фију...у...у..., а затим страшно — трас... у непосредној близини.

Газда К. клисну на врата.

— Молим, нисте платили — потрча за њим келнерче.

Гост се пипну за џеп, тресну динар и дочепа се излаза.

— Молим, кусур, виче келнерче, али јест кад би га газда К. чуо...

И тако газда К. први пут испадне галант и то много галант човек.

— др. —

ОД РЕДАКЦИЈЕ

Вл. Стан. — Рукописе писмо примили; Пошаљите их што пре.

Л. В. — Врњци. — Ваша жеља не може бити испуњена. Ствар оне врсте могу бити тек после рата публиковане. Јавите да ли намеравате скоро у Београд?

Последње вести

Велики руски успеси

Петроград, 16. октобра. Службено

Јуче смо сломили отпор последњих јединица непријатељских, које су непрекидно покушавале да се одрже на северу од Пилице. Сад су на фронту с оне стране Висле сви корпуси аустро-немачке војске у повлачењу. Заузели смо Стриков, Јешов и Ново Мјасто. Руска кавалерија ушла је у Радом; заробили смо неколико хиљада војника, запленили смо топове, неколико десетина митраљеза и један трен аутомобила.

У Галицији нема ништа важног да се забележи.

У Источној Пруској

Петроград, 16. октобра

На фронту у Источној Пруској први корпус немачке војске, поштомаган другим јединицама предузео је за последњих четири дана поновне неуспеле нападе у пределу Бакаларјева. Непријатељ је имао огромних губиштака.

С Белгиског бојишта

Хавр, 15 октобар (службено)

Ситуација белгиских трупа на Изеру побољшала се, Непријатељска артиљериска ватра, коју туче енглеска флота, није тако интензивна. Кретање савезничких операција према Ипру веома је задовољавајућа.

Дневне вести

Народна Скупштина

Председништво Нар. Скупштине позвало је преко званичних новина народне посланике, да изволе доћи у Ниш, у седницу Народне Скупштине, на дан 1. новембра 1914. године.

Један деманти

Јучерашњи број „Српских Новина“ саопштио је овај званични деманти: „Пре неки дан протуране су овде и на страни неистините вести о узроцима бављења царско-руског посланика у Софији, г. Савинског у нашој вароши.“

је са мајчиним млеком усисао сву озбиљност и пожртвовање у својој служби, сматрајући за свети задатак: све дати у служби којој се посветио!...

И опет један!... Да, Драгутин Ђорђевић - Цета, пешад. мајор, хрзбо је погинуо 6. октобра на бранику своје Отаџбине око 2 часа по подне, када је непријатељ управио највећу и паклену артиљеријску ватру на наше положаје.

Свестан свога позива, одгајен у породици племенитој, где се само о врлинама и дужностима зна, Цета је своју свету дужност до краја савесно извршио. Пао је јуначки као син оне земље која има да изврши свој велики национални задатак: Уједињење Српства.

И на једном камџу темељцу, који је, јуначком смрти мајора Драгутина Ц. Ђорђевића, постављан за величанствену зграду уједињеног Српства, биће урезана четири златна слова, која ће

друговима, родбини и нама свима речито казивати све. Та четири слова проткана су кроз цео његов живот. Та четири мила, златна слова јесу: Цета.

Под именом Цета сви су га звали: и другови и познаници, и млађи и старији, и младе девојке и старе баке, и деца и дечасти и сви његови војници.

У балканском рату пок. Ђорђевић суделовао је у свима биткама од Куманова до Битоља, где је био доста озбиљно рањен. — Одликован је медаљом за храброст.

Код својих предпостављених пок. мајор Ђорђевић због своје савесности и тачности у служби уживао је необично леп глас, што му је и допринело, да као млад мајор буде и командант одреда. Код својих војника због своје правичности и доброте, био је веома вољен.

У приватном животу пок. мајор Ђорђевић био је омиљена личност. Због своје веселости, ведрог и

бистрог хумора; због своје велике музикалности и осећајности за свачим што је уметничко, што је лепо и племенито, Цета је био душа свакога друштва. Ко се с њим једном упознао, с њим био у друштву, тај је осећао неодољиву жељу за што скоријим састанком с њим. Цета је био оличена пријатност, племенитост и доброта.

Идеал му је био — Н а п о л е о н. Слика Наполеонова морала је висити у његовом кабинету за рад. Одушевљен величином Наполеоновог, а добивши у кући родитељској чист и јасан појам о дужности, он је међу првима одлетео у свети ослободилачки рат.

За Цетом жали не само његова остарела мајка, многа браћа и сестре, и остала родбина, но за њим жале и његови другови, војници, пријатељи и сви, који су га познавали, јер Цета је својим животом и радом у пуној мери то и заслужио.

Не плачи, остарела мајко! Утри

сузу и знај, да је дика и понос Србије — твој син, твој Цета. — Знај, да се његовом смрћу сви ми поносимо. Цете нема, али поноси се и дичи, остарела мајко, јер ти је син извршио дужност савесно, часно, на понос Српства и на утеху теби и целој родбини.

Слава ти, храбри мајоре Драгутине Ђорђевићу! Слава ти Цета! Ваљевац.

Ратне ситнице

Утврђено је, да је у току рата уништено много Цепелина. — У Фридрихсхафену убрзано се граде нови.

Међу Немцима, који се боре пред Сеасоном избила је тифусна епидемија. Пошто борбе трају без прекида, веома је тешко локализовање ове заразе.

Фелдмаршалски мундир краља Карола послан је на чување рус-

ком Вологодском пуку, чији је шеф покојник био и којим је он командовао под Плевном.

У Берлин свакога дана дође просечно по 30 рањеничких возова.

У Белгији се стално дешавају сукоби између белгиског становништва и пруске војске.

Руси су међу осталим аустријским официрима заробили и краља бечког шика моде, кројача Сајдлера.

Немачки губици у официрима огромни су. Веома је много пукова, где на 10 палих војника долази по 1 пали официр. Међутим, према теорији треба тек на 50 војника да дође 1 официр.

Немци су у руској Пољској уништили све војке где год су прошли.

Благодарност

У борби код Шапца тешко сам рањен у ногу и пренет у Ваљево где ми је прва помоћ указана. Из Ваљева сам евакуисан у Скопље за резервну болницу у тамошњој Учитељској Школи, где сам затекао, такође тешко рањеног у ногу своје рођеног брата Војислава.

После једномесечног лежања у болници, ја, као и мој брат, опоравили смо се, налазимо се на путу потпуног оздрављења и неможемо а да не изјавимо, у име своје и у име стотине других рањеника ове болнице, своју дубоку захвалност на заузимању и нези, која се граничила са самопожртвовањем, нашим лекарима и нашим болничаркама.

Захваљујемо из дубине душе г-ђама Милеви, генерала г. Дамњана Поповића и Милици, удови поч. мајора Милана Васића, чије је милосрђе и пожртвовање тронуло и окорела ратничка срца, а нека је велика хвала и г. капетану д-р Луибу Лаваднију — који нам својом негом, милосрђем и заузимањем животе спасоше.

Захвалан
Велимир Ђорђевић
пеш. наредник

Фабрика Цемента у Рипњу

има на стоваришту одличног Портланд и Роман цемента.

Обратити се Ресавска ул. бр. 69. Београд. 1-10

Деликатесна радња и продаја ужицких производа

Милана Т. Голубовића

Славија — Макензијева улица бр. 5.

Отворена је и снабдевена је одличним француским вином, коњаком, сардином, бисквитом, свежим лимуновима, чајем, саламом, брашном за растезање, чоколадом и другом робом. 1-3

ХОТЕЛ

„Позоришна Кафана“ ВАСИНА УЛИЦА

Препоручује својим пријатељима и муштеријама најбоље пиће и домаћу кујну. Хотел располаже са великим бројем модерних и елегантно намештених соба. Цене су најумереније.

С поштовањем
Милош Ђ. Николић
хотелијер 1-5

Обућа и Камашни у великом избору

спремила је нову партију мушких и женских плитких и високих врло елегантних обућа
ОБУЋАРСКА РАДЊА

Светозара Стојановића, Београд-Цветни Трг
СПРОВУ ОФИЦИРСКОГ ДОМА 2-10

Ко има на продају

Апарат за лађење.
Американски сто писаћи.
Писаћу машину.
Каду са фуруном за купање нека понуду пошале уредништву. 1-5

Куварица

Ђупријској окружној болници потребна је једна добра куварица која може ступити одмах.

Плата добра, а поред плате у болници има стан, храну огрев и осветлење као и осталу послугу. — Пријавити се економату болнице Ђуприја. 2-3

Настојник

Владимир Станојевић грађевинар станује у кафани „Ужица“, нуди се за настојника и оправку кућа за скромну награду. 2-3

Сима Маћешкић

КАФАНА
код Два Мегданџије
Македонска 42.

Извештава своје госте и своје пријатеље да му је радња сваког дана отворена. Пошто је моја кујна београдској публици позната, стога упозоравам да имам добра пића и јела по умереној цени. 5-5

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

Хотел „Златни Ангел“ ВАСИНА УЛИЦА

Препоручује својим пријатељима и муштеријама најбоље пиће и домаћу кујну. Хотел располаже са великим бројем модерних и елегантно намештених соба. Цене су најумереније.

С поштовањем
Васа Николић
хотелијер 4 6

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА НА ВЕЛИКО

Алкалаја

и Рајковића

Краља Петра ул. 47.
отворена је. 5-6

Фабрика Конзерва у Крагујевцу

извештава поштоване домаћице и бакале да је у овој години конзервирала велику количину ПОВРЋА и ВОЋА и да ће исте продавати у своје стоваришту у Београду преко пута кафане „Руски Цар“ и у фабрици по фабричним ценама.

Цене ће фабрика саопштити потрошачима конзерве путем огласа преко новица.

Фабрика ће примати и испоручивати на повуку. Поручбине од 25 дин. на више.

С ПОШТОВАЊЕМ
Фабрика конзерви Свет. Стефановића 1-10

Јавља се свима нашим потрошачима

цемент, као и државним и војним надлештвима да је

Раљска Фабрика Цемента А. Д.

са монтаже најновијих машинерија готова, да је отпочела рад и да од сад прима поручбине, које ће одмах и у свакој количини извршити. — Израђује се само прима квалитет (Selektor Fein Zement) и то под надзором нашег тех. управника. — Све поручбине нека се шаљу непосредно управи Раљске Фабрике Цемента А. Д. у Раљу.

Раљска Фабрика Цемента А. Д. 3-3

Соли ситне, свежих лимунова и брашна

ИМА НА ВИШЕ И МАЊЕ
КОЛОНИЈАЛНО-БАКАЛСКА РАДЊА
МИТРА ВУКОВИЋА Београд-Теразије
између „Москве“ и „Балкана“ 5-5

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим допуњена са свима местима
ЦЕЛОКУПНА КАРТА

Европског ратишта

ЦЕНА КОМАДУ
једнобојна три гроша, у бојама један динар
КЊИЖАРА

Косте В. Илића
преко пута Новог Двора
уз поручбину и новац треба слати упутницом. 2-5

Наш мили и добри

Драгутин Ц. Ђорђевић

пешадски мајор, командант батаљона
храбро је погинуо на бранику Отаџбине б. т. м.
Посмртни остаци милога нам покојника пренети су у Ваљево, кући одакле је сахрањен у четвртак 9. тек. мес. у 2 часа по подне на овдашњем гробљу.

9. октобра 1914. год. Ваљево.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Мати: Софија удова поч. Цветка Ђорђевића, телеграфисте; браћа: Димитрије, Михаило, Селимир, Ђурица и Милан; сестре: Катарина, Милица, Даница, Љубица и остала родбина. 2-2

Са тешким болом и неизмерном тугом извештавамо наше сроднике, пријатеље и другове покојникове, да је наше мило чедо

ДРАГОМИР--ДРАГИ

студент технике, редов телеграфског одељења преминуо у Ваљеву, после кратког боловања 5 ов. м. у 21 год. свога живота.

Благодарни смо свој господи официрима и грађанима града Ваљева на саучешћу и спроводу нашег милог покојника.

Нарочиту благодарност свесрдно дугујемо Његовом Преосвештенству владици охридском господину Варнави на чинодејству са својим свештенством и на дирљивом говору, у коме је изнео врлине непрежаљеног Драгише, како је приносио свој млади живот на олтар отаџбине прекинуо велики рад и спрему за будућност.

Неутешни родитељи: мати: Љубица; отац Чедо Марковић, арт. пуковник; браћа: Борисав правник рез, арт. наредник и Јова; сестра Јела; тетке: Дара П. Петровића, Ангелина К. Сарића, Милева д-р Николића, Вида д-р Ђурђевића. 2 2

ПОТПУНО НОВА РЕНОВИРАНА ШТАМПАРИЈА

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОНТ“

у својој сопственој гради
Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијег система „ЛИНОТУР“
СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позивнице, вереничке карте, у разним форматима плакате, биоскопске програме, улазнице, визиткарте, као и разне друге штампарске послове.

ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење п. публици да се и сама о свему лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове.